

БИБЛИОТЕКА

INITIUM

Издавач: ЗАДУЖБИНА АНДРЕЈЕВИЋ

11120 Београд, Држићева 11
тел./факс: 011/3862-430, 2401-045
e-mail: zandrejevic@gmail.com
www.zandrejevic.rs

**За издавача,
главни и одговорни уредник**
Проф. др Коста Андрејевић

Редакцијски одбор

Библиотеке INITIUM

Проф. др Ивица Радовић, председник
Проф. др Ева Ванишга Лазаревић,
потпредседница
Проф. др Војислав В. Митић
Проф. др Драгољуб Вукосављевић
Проф. др Душко Илић
Проф. др Ђорђе Лалошевић
Доц. др Зоран В. Чворовић
Проф. др Јелена Филиповић
Проф. др Марина Радић Шестић
Проф. др Милан Милановић
Проф. др Нада Живановић
Доц. др Наташа Вујисић Живковић
Проф. др Ненад Цакић
Проф. др Оливера Гајић
Доц. др Татјана Јевремовић Петровић
Доц. др Цариша Бешић

Аутор

Владимир Цветковић
*Интервентно-спасилачке службе
у ванредним ситуацијама*

Рецензенти

Проф. др Младен Бајагић
Проф. др Саша Мијалковић
Доц. др Александра Љуштина

Уредница

Татјана Андрејевић, проф.

Ликовно уређење

Мирослава Андрејевић
Слободан Гајић

Лектура

Кристина Цветковић

Графичка припрема

Хелена Митић

Насловна страна

Ослобађање
М. К. Ешер

Штампа

Клик тим, Београд

Тираж

500 примерака
ISSN 1821-2484
ISBN 978-86-525-0110-6

БИБЛИОТЕКА

ИНИЦИЈУМ

Владимир Цветковић
Интервентно-спасилачке
службе у ванредним
ситуацијама

Задужбина Андрејевић
Београд, 2013.

*Књигу посвећујем мајци Славици
чија ми је реч помагала да избегнем
и превазиђем све ванредне ситуације.*

Садржај

	Предговор	7
1.	Сажетак	8
2.	Abstract	10
3.	Увод	12
3.1.	Појам и карактеристике ванредних ситуација	13
3.2.	Појам и врсте опасних материја	17
3.3.	Угрожавање безбедности злоупотребом опасних материја	18
4.	Задаци интервентно-спасилачких служби	22
4.1.	Полиција	23
4.2.	Ватрогасно-спасилачка јединица	29
4.3.	Служба хитне медицинске помоћи	34
5.	Организација рада интервентно-спасилачких служби	43
5.1.	Управљање и контролисање подручја	46
5.2.	Идентификација проблема	51
5.3.	Евалуација опасности и ризика	52
5.4.	Селекција личне заштитне одеће и опреме	53

5.5.	Контрола протока информација и координирање ресурса	54
5.6.	Спровођење приоритетних акција	55
5.7.	Деконтаминарање и чишћење терена	56
5.8.	Окончање ванредне ситуације	58
6.	Безбедност припадника интервентно-спасилачких служби	60
6.1.	Опасности по живот и здравље	61
6.2.	Мере заштите и безбедности на раду	62
6.3.	Опрема за рад	63
7.	Закључак	66
8.	Напомене	69
9.	Литература	70
10.	Индекс појмова	74
11.	Summary	75

Предговор

Монографија је резултат теоријског истраживања стране и домаће литературе о ванредним ситуацијама изазваним злоупотребом опасних материја у терористичке сврхе. Настала је у настојању да се одговори на бројна питања на која је (не) намерно бачен вео мистичности, а која су истовремено предмет вишестандардног третирања тероризма, што ствара бројне проблеме безбедности човека, друштава, држава и међународне заједнице. У том смислу, настојао сам да за решавање савремених безбедносних проблема понудим савремене одговоре. Колико сам и у томе успео, процениће читаоци. Стога с нестрпљењем очекујем примедбе и савете којима ћу унапредити будућа издања књиге. Овом приликом захваљујем својим професорима др Драгану Млађану и др Саши Мијалковићу на несебичној стручној подршци и добронамерним критикама.

1. Сажетак

У монографији су анализирани задаци интервентно-спасилачких служби (полиције, ватрогасно-спасилачких јединица и служби хитне медицинске помоћи) у ванредним ситуацијама које су изазване злоупотребом опасних материја. Посебна пажња је посвећена организацији рада, тзв. „менаџменту 8 корака“, и безбедности припадника ових служби.

Дакле, реч је о ванредним ситуацијама које, због злоупотребе опасних материја, условљавају реализацију посебних задатака од стране једне или више интервентно-спасилачких служби. Имајући у виду то да између задатака ових служби нужно мора да постоји јасно разграничење послова са прецизно утврђеним надлежностима, у раду је посебна пажња посвећена анализи њихових задатака који су дефинисани законом. Управо стога, посебна пажња је посвећена задацима обезбеђивања и криминалистичке обраде лица места које спроводи полиција, са посебним освртом на њену улогу у координирању осталих служби безбедности.

Када је реч о ватрогасцима-спасиоцима, акценат је стављен на разматрање тактике спасавања повређених и гашења пожара у опасном окружењу. Учињен је осврт и на службу хитне медицинске помоћи која мора да прилагоди своју организацију пружања прве помоћи новонасталим околностима. Стога је посебна пажња посвећена тријажи, транспортовању и припреми болница за пријем повређених.

Схватајући значај и неопходност ефикасне координације рада ових служби, наглашен је значај сагледавања и анализе њиховог организовања и деловања на лицу места терористичког акта. То је учињено из аспекта (на глобалном Западу већ дуже

време развијеног и имплементираног) стандарда тзв. „процедуре 8 корака“ (Eight Step Process), која је првенствено намењена координирању рада у терористичким ванредним ситуацијама. Најзад, указује се и на потенцијалне опасности по живот и здравље припадника служби у поступку отклањања насталих последица, са посебним освртом на мере заштите.

Кључне речи:

1. ванредна ситуација
2. опасне материје
3. интервентно-спасилачке службе
4. стандарди „8 корака“
5. полиција
6. ватрогасно-спасилачке јединице
7. служба хитне помоћи
8. безбедност
9. опасно окружење
10. тероризам

2. Abstract

In this monograph are analyzed tasks of first responders (police, fire and rescue units and emergency medical services) in disasters caused by abuse of hazardous materials. Special attention is paid to the organization of work (the so-called “8-step management”) and the safety of the members of these services. Therefore, here is the topic about disasters caused by abuse of the dangerous substances; influence the realization of specific tasks by one or more emergency-rescue services. Bearing in mind that among the tasks of these services necessarily must be a clear division of tasks with clearly defined responsibilities, in this work special attention is dedicated to the analysis of their duties that are defined by law. For that reason, special attention is dedicated to the tasks of securing and criminal processing the scene of the police, with special reference to its role in coordinating other security services. As for the fire department – the rescuers, the emphasis is placed on consideration of rescue tactic of injured and firefighting in a dangerous environment. It was made a short review of the emergency medical services, which must adapt their organization to provide first aid to the new circumstances.

Therefore, special attention was paid to triage, transport and for preparing of the hospitals to receive casualties. Realizing the importance and necessity of effective coordination of these services, it is stressed the importance of perception and analysis of their organization and operation on the site of terrorist act. This is done from the point of view (in the global West for a long time developed and implemented) of standards “8-step procedure” (Eight Step Process), which is primarily aimed at coordinating the work of terrorist emergency situations. Finally, it points out the potential danger to life and health of the service members in the process of eliminating the consequences, with particular reference to the measures of protection.

Key words:

1. disaster
2. hazard materials
3. emergency-rescue services
4. standards of “8 steps”
5. police
6. fire-rescue units
7. emergency medical service
8. security
9. dangerous environment
10. terrorism